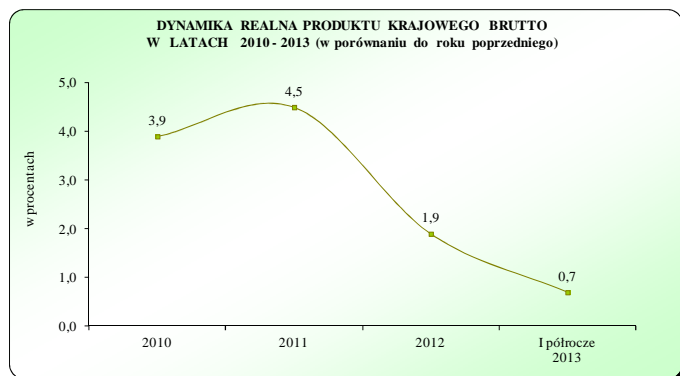

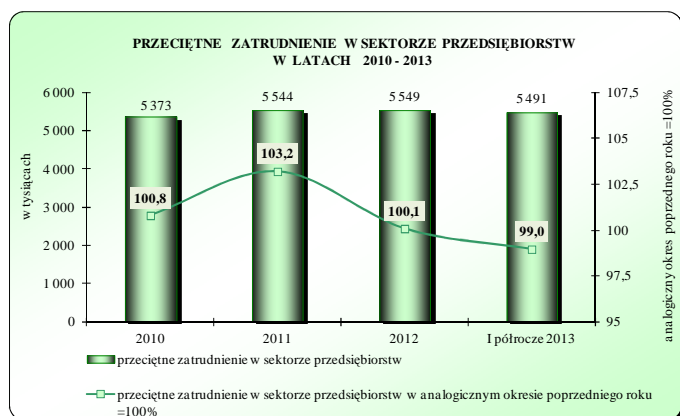
RYNEK PRACY W POLSCE W PIERWSZYM PÓŁROCZU 2013 ROKU

Zasadniczym czynnikiem sprzyjającym pozytywnym zmianom na rynku pracy jest wzrost gospodarczy.

W 2010 r. PKB wzrósł realnie o 3,9% w porównaniu do 2009 r., a w 2012 r. wzrost wyniósł 1,9%. Według wstępnych szacunków GUS w **I półroczu 2013 r. wzrost PKB wyniósł 0,7%, przy wzroście w analogicznym okresie 2012 r. o 2,9%.**¹

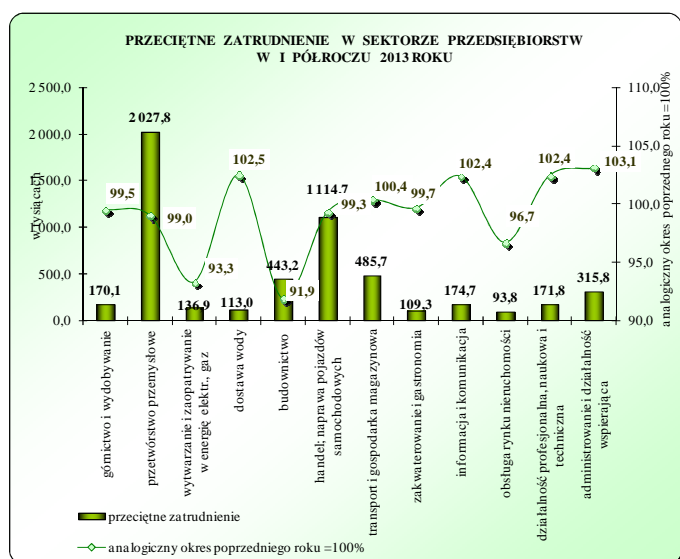
Spożycie ogółem w I półroczu 2013 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2012 roku, wzrosło o 0,4%. Spożycie indywidualne wzrosło o 0,1% natomiast spożycie publiczne o 1,7%.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw² w I półroczu br. ukształtowało się na poziomie 5 490,9 tys. osób, tj. o 1,0% niższym niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 0,5% przed rokiem).

Wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku notowano w: administrowaniu i działalności wspierającej (o 3,1%), dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 2,5%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 2,4%), informacji i komunikacji (o 2,4%).

Obniżyło się zatrudnienie w budownictwie (o 8,1%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 6,7%), obsłudze rynku nieruchomości (o 3,3%), przetwórstwie przemysłowym (o 1,0%), handlu i naprawie pojazdów samochodowych (o 0,7%), górnictwie i wydobywaniu (o 0,5%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 0,3%).

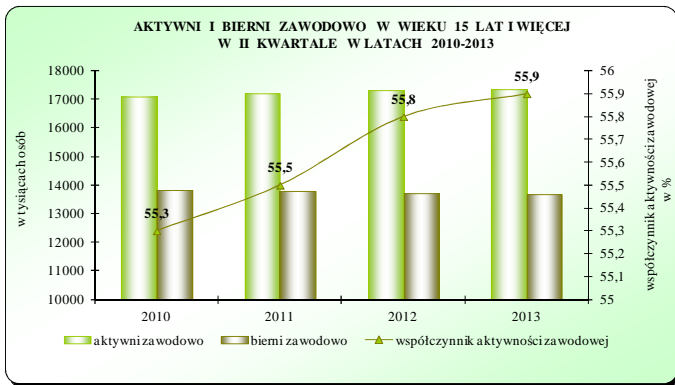
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw³ w I półroczu 2013 r. wyniosło 3 764,49 zł i było o 2,5% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost wyniósł 4,2%). Wyższy niż przeciętny wzrost płac obserwowano m.in. w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 6,6%), zakwaterowanie i gastronomia (o 5,6%), administrowanie i działalność wspierająca (o 4,5%) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 4,1%). Podobnie jak przed rokiem, nieznacznie obniżyły się przeciętne miesięczne wynagrodzenia w sekcji budownictwo, choć spadek był niższy i wyniósł 0,2% wobec 0,4% przed rokiem.

¹ Notatka informacyjna - „Wstępny szacunek produktu krajowego brutto w II kwartale 2013 r.”

² Informacja o sytuacji społeczno – gospodarczej kraju I półrocze 2013 r. GUS, Warszawa, 22 lipca 2013 r.

³ Informacja o sytuacji społeczno – gospodarczej kraju I półrocze 2013 r. GUS, Warszawa, 22 lipca 2013 r.

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI POLSKI (BAEL) ⁴

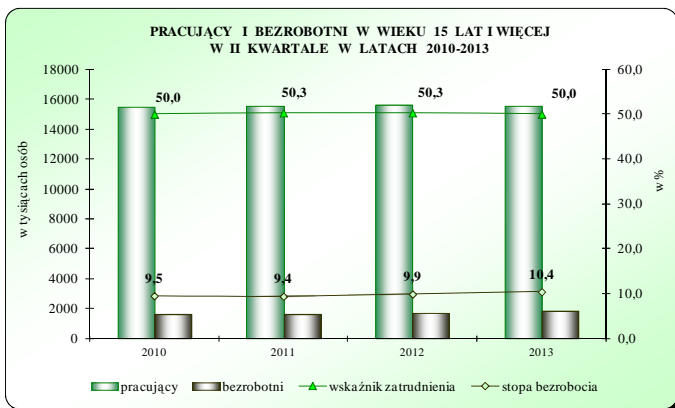

W ostatnich latach bardzo wyraźnie rysuje się **wysoki poziom bierności zawodowej Polaków, choć liczba biernych zmniejsza się**. W II kwartale 2013 r. populacja aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej liczyła 17 342 tys. osób i była o 22 tys. osób wyższa niż w II kwartale 2012 r. (wzrost o 0,1%). W tym samym czasie liczba biernych zawodowo zmniejszyła się o 20 tys. (tj. o 0,1%) do 13 692 tys. osób. **Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej wzrósł z 55,8% w II kwartale 2012 r. do 55,9% w II kwartale 2013 r.** W tym samym okresie współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) wyniósł 73,4% i wzrósł o 0,5 p. p. Nadal jednak wzrost ten jest niewielki, a aktywność zawodowa Polaków niska w porównaniu z innymi krajami UE.

Wysoki poziom bierności zawodowej jest zjawiskiem wynikającym z jednej strony z przedłużania wejścia na rynek pracy przez osoby młode (kontynuowanie nauki), z drugiej zaś następuje w wyniku przechodzenia na emeryturę lub renty, ewentualnie świadczenia przedemerytalne przez osoby starsze.

Najważniejszymi powodami bierności zawodowej były: emerytura wskazywana przez 47,0% biernych zawodowo w II kwartale 2013 r. oraz nauka i uzupełnianie kwalifikacji, które wskazało 20,6% biernych. Istotne powody bierności stanowią również choroba i niesprawność wskazana przez 13,7% biernych zawodowo oraz obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu – 11,2% biernych.

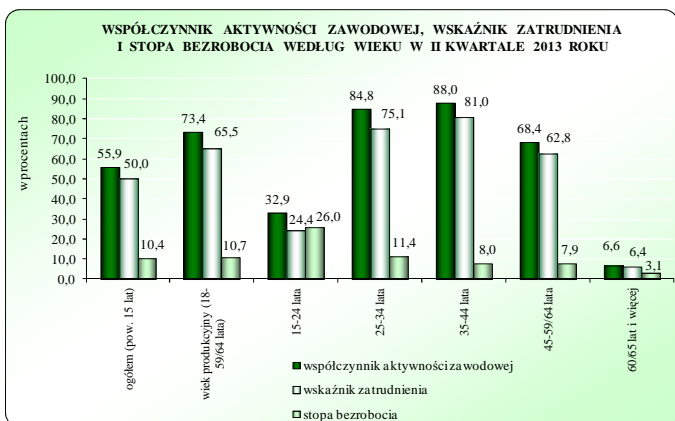
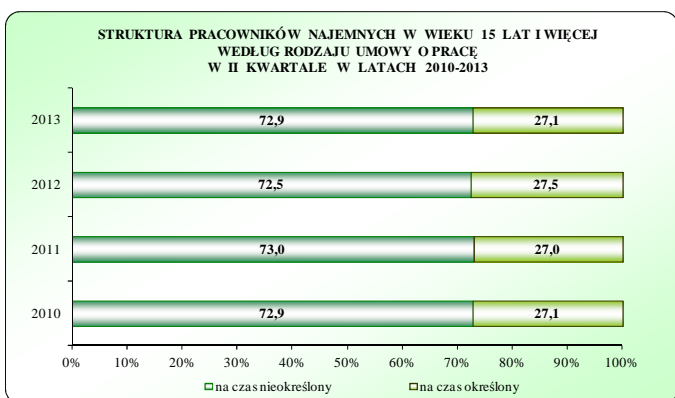
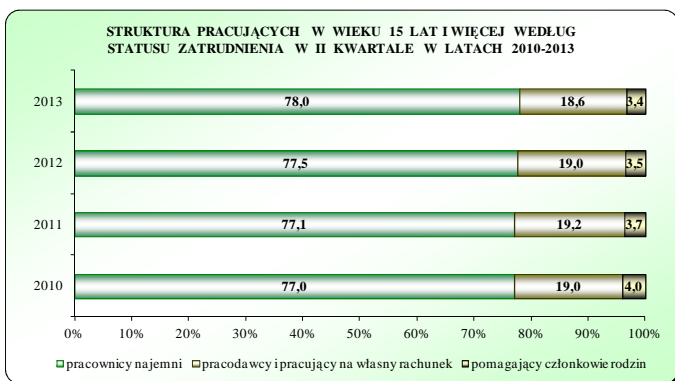
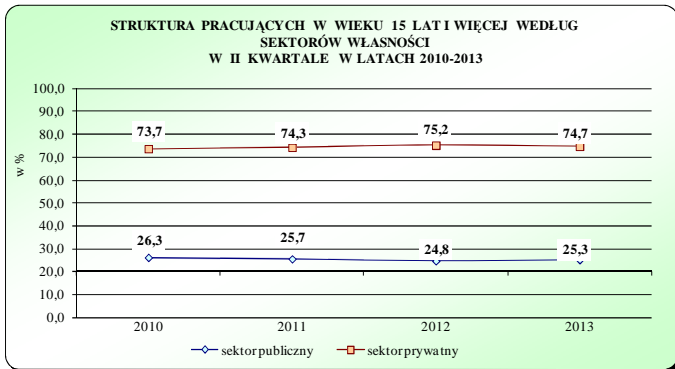
Zgodnie z wynikami BAEL **liczba pracujących w wieku 15 lat i więcej w II kwartale 2013 r. ukształtowała się na poziomie 15 300 tys. osób**, czyli była o 77 tys. osób (0,5%) niższa niż w analogicznym okresie 2012 r.

Spadek liczby pracujących przełożył się na zmniejszenie wskaźnika zatrudnienia, który wyniósł 50,0% dla osób w wieku 15 lat i więcej (spadek o 0,3 p. p.), przy czym dla osób w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) wyniósł 65,5%, czyli nie uległ zmianie w porównaniu z II kwartałem 2012 r.

Udział bezrobotnych w liczbie aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej (stopa bezrobocia) wyniósł w II kwartale 2013 r. wg BAEL 10,4% i był o 0,5 p. p. wyższy niż w II kwartale 2012 r. Liczba bezrobotnych zwiększyła się z 1 713 tys. do 1 812 tys., czyli o 99 tys. osób (tj. o 5,8%). Niemniej jednak w porównaniu do I kwartału 2013 liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 6,8%, a liczba pracowników wzrosła o 1,6%.

⁴ Kwartalna informacja o rynku pracy, GUS, Warszawa, 2013.08.30 oraz obliczenia własne na podstawie danych z BAEL

Od III kwartału 2012 r. do uogólniania wyników badania BAEL na populację generalną zastosowano dane o ludności Polski w wieku 15 lat i więcej, pochodzące z bilansów opracowanych na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Ponadto nastąpiły zmiany metodologiczne, mające na celu dostosowanie populacji objętej badaniem do zaleceń Eurostat. Od III kw. 2012 r. poza zakresem badania, pozostają osoby przebywające poza gospodarstwem domowym, tj. za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania, 12 miesięcy lub więcej — do II kw. 2012 r. było to powyżej 3 miesięcy. W związku z wprowadzonymi zmianami prezentowane wyniki BAEL nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z lat poprzedzających 2010 rok. Dlatego też w opracowaniu ograniczono się do danych przeliczonych przez GUS do chwili przygotowywania materiału i zawężono zakres danych prezentowanych na wykresach do 4 lat.

Wzrost liczby pracujących nastąpił w sektorze usług oraz nieznacznie w sektorze przemysłowym, zmniejszyła się natomiast liczba i udział pracujących w sektorze rolniczym. W II kwartale 2013 r. w sektorze usługowym pracowało 57,5% pracujących, przemysłowym – 30,3% i rolniczym – 12,1%.

W II kwartale 2013 r. doszło do spadku liczby osób pracujących w sektorze prywatnym. W sektorze tym pracowało 11,6 mln osób wobec 11,7 mln przed rokiem (spadek o 1,1%). Odsetek zatrudnionych w sektorze prywatnym zmalał z 75,2% w II kwartale 2012 r. do 74,7% w II kwartale 2013 r. (spadek o 0,5 p. p.)

Równocześnie **zmniejszyła się nieznacznie odsetek pracodawców i pracujących na własny rachunek**, którzy w II kwartale 2013 r. stanowili 18,6% pracujących (wobec 19,0% w analogicznym okresie 2012 r.). Zmniejszył się również odsetek pomagających członków rodzin (z 3,5% do 3,4%), natomiast odsetek pracowników najemnych wzrósł z poziomu 77,5% do 78,0%.

W II kwartale 2013 r. w charakterze pracownika najemnego pracowało 12 117 tys. osób. **Liczba pracowników najemnych wzrastała z roku na rok począwszy od 2010 r.** W II kwartale 2013 r. liczba ta wzrosła o 22 tys. osób w porównaniu z II kwartałem 2012 r., przy spadku o 74 tys. liczby pracodawców i o 25 tys. pracujących członków rodzin.

W II kwartale 2013 r. na czas nieokreślony pracowało 8 833 tys. osób, tj. 72,9% ogółu pracowników najemnych. Udział pracujących na czas nieokreślony był nieco wyższy niż w II kwartale 2012 r. (72,5%). Oznacza to, że **co czwarty pracownik najemny pracuje na podstawie umowy na czas określony.**

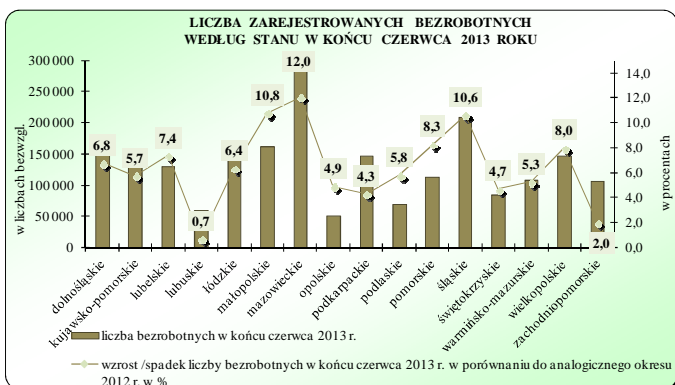
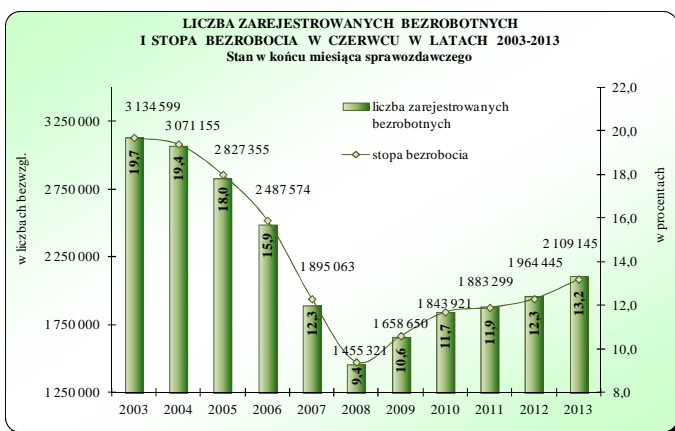
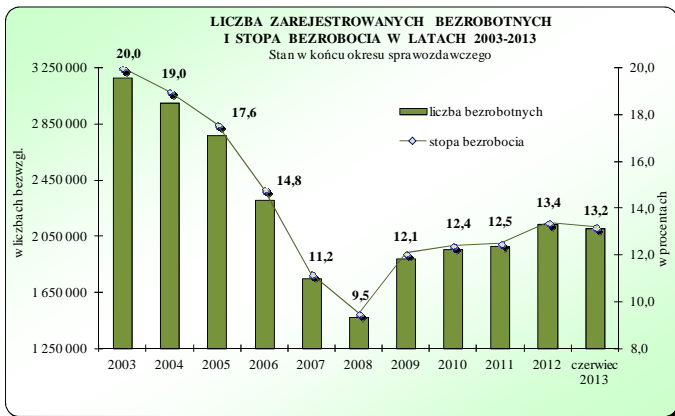
Wskaźniki obrazujące kształtowanie się aktywności zawodowej, zatrudnienia i bezrobocia są silnie skorelowane z wiekiem. Najkorzystniejsze wartości przyjmują dla osób w wieku 35-44 lata i tylko nieznacznie gorsze dla osób w wieku 25-34 lata.

Stosunkowo **niska pozostaje aktywność zawodowa młodzieży** (32,9% wyniósł w II kwartale 2013 r. współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15-24 lata wobec 33,3% przed rokiem) **oraz osób w wieku tzw. poprodukcyjnym** (60 lat i więcej kobiety oraz 65 lat i więcej mężczyźni) – 6,6% wobec 6,4% w II kwartale 2012 r.

Dla tych kategorii wiekowych również niski pozostaje wskaźnik zatrudnienia – odpowiednio 24,4% i 6,4% w II kwartale 2013 r.

Równocześnie **najwyższa stopa bezrobocia dotyczy osób młodych – 26,0% wobec 7,9% dla osób w wieku tzw. niemobilnym i 3,1% w wieku poprodukcyjnym.** W przypadku młodzieży generalnie we wszystkich krajach UE stopa bezrobocia pozostaje ok. 2-krotnie wyższa niż stopa dla osób w wieku produkcyjnym.

BEZROBOCIE REJESTROWANE

Liczba zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych po kilku latach wyraźnego spadku wzrosła w 2009 r. podczas gdy w latach 2003-2008 utrzymywała się stała tendencja spadkowa, z wyjątkiem sezonowych wzrostów na przełomie każdego roku.

W końcu 2002 r. w rejestrach znajdowało się 3 217 tys. bezrobotnych, a rok później liczba ta była o 1,3% niższa. W końcu 2003 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 3 175,7 tys. osób, natomiast wskaźnik bezrobocia wyniósł 20%. Do końca 2007 r. zarówno liczba, jak i stopa bezrobocia rejestrowanego zmniejszały się coraz szybciej. Najwyższą dynamikę spadku bezrobocia odnotowano w 2007 r. (24,4% w porównaniu do stanu z końca 2006 r.). W końcu 2008 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1 473,8 tys. osób, tj. o 272,8 tys. osób mniej niż przed rokiem (spadek o 15,6%). W końcu 2009 r. w ewidencji bezrobotnych znajdowało się 1 892,7 tys. osób, czyli po raz pierwszy od kilku lat bezrobocie zwiększyło się. Wzrost poziomu bezrobocia w ciągu roku wyniósł 418,9 tys. osób, tj. 28,4%. W końcu 2010 r. w ewidencji bezrobotnych zarejestrowanych było 1 954,7 tys. osób, tj. o 62,0 tys. osób więcej niż rok wcześniej (wzrost o 3,3%), zaś w końcu 2011 r. zarejestrowanych było 1 982,7 tys. bezrobotnych, tj. o 28 tys. więcej niż rok wcześniej (wzrost o 1,4%). Ponad 5-krotnie wyższą dynamikę wzrostu zanotowano w 2012 r. kiedy to liczba bezrobotnych zwiększyła się o ponad 154 tys. osób do 2 136,8 tys. osób.

W końcu czerwca br. liczba bezrobotnych wyniosła 2 109,1 tys. osób, czyli w skali roku wzrost wyniósł 144,7 tys. osób (7,4%). Liczba bezrobotnych poprzednio pracujących zwiększyła się o 139,0 tys. (tj. o 8,7%), przy wzroście liczby dotychczas niepracujących o 5,7 tys. osób (tj. o 1,5%).

Wzrost poziomu bezrobocia rejestrowanego w końcu czerwca 2013 r. w porównaniu do stanu z końca czerwca 2012 r. odnotowano we wszystkich województwach. Najwyższą dynamikę wzrostu bezrobocia zanotowano w województwach mazowieckim – o 12,0%, małopolskim o 10,8% oraz śląskim o 10,6%. Najniższą dynamikę wzrostu odnotowano w województwie lubuskim o 0,7% oraz zachodniopomorskim o 2,0%.

Ze względu na różnice metodologiczne stopa bezrobocia rejestrowanego pozostaje na wyższym poziomie niż w ujęciu BAEL. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu czerwca 2013 r. wyniosła 13,2%⁵ wobec 12,3% w końcu czerwca 2012 r. – wzrost wyniósł 0,9 p. p.**

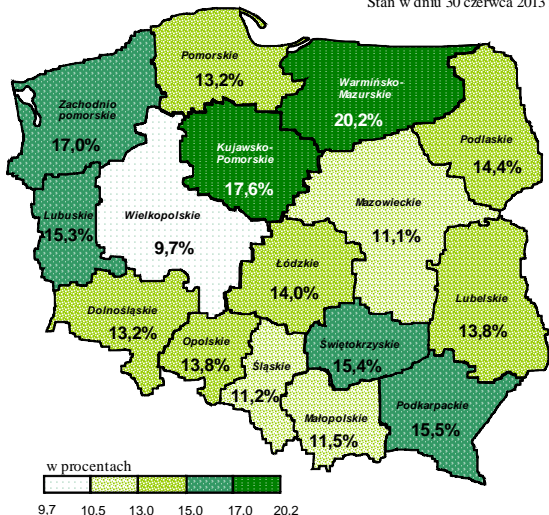
Wskaźnik bezrobocia zwiększył się we wszystkich województwach, najwyższy wzrost odnotowano w mazowieckim o 1,1 p. p., natomiast najniższy w lubuskim – 0,2 p. p.

⁵ Stopa przed korektą GUS

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 30 czerwca 2013 r.

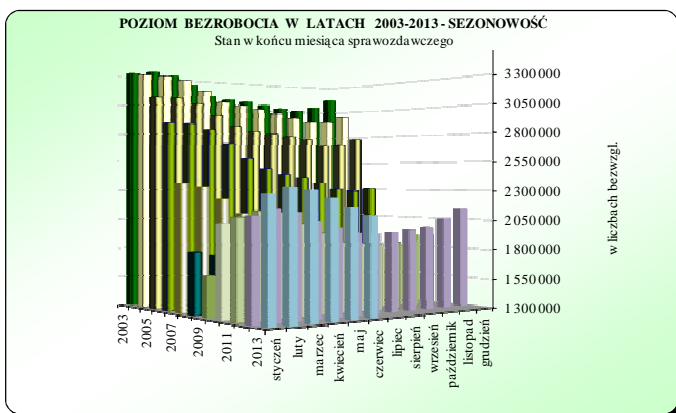

Terytorialne zróżnicowanie, mierzone różnicą pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika bezrobocia waha się. W końcu czerwca 2013 r. różnica pomiędzy najniższą i najwyższą stopą bezrobocia w województwach wynosiła 10,5 p. p. (wielkopolskie – 9,7%, warmińsko – mazurskie – 20,2%), wobec 10,4 p. p. przed rokiem.

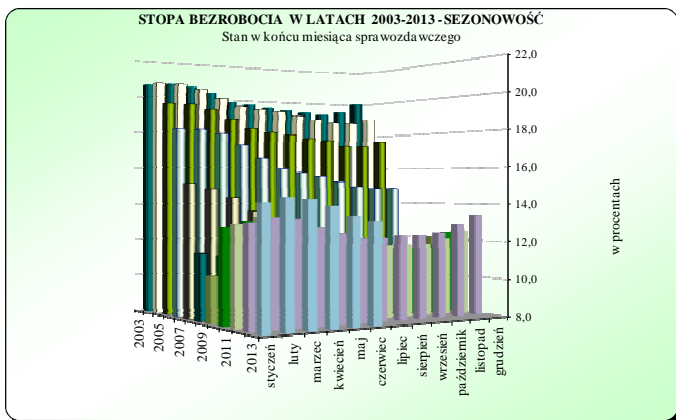
Zróżnicowanie stopy bezrobocia na poziomie powiatów wzrosło z 31,7 p. p. w końcu czerwca 2012 r. do 32,4 p. p. w końcu czerwca 2013 r.

Najniższą stopę bezrobocia w końcu czerwca 2013 r. odnotowano w M. Poznań (4,4%), M. Sopot (4,8%), M. St. Warszawa (4,9%). Najwyższy wskaźnik bezrobocia wystąpił w powiatach szydłowieckim (36,8%), wałbrzyjskim (32,4%) oraz piskim (30,7%).

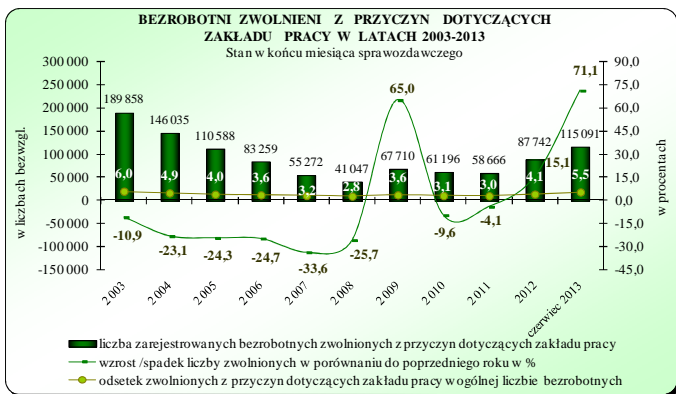
Jedną z głównych cech polskiego rynku pracy jest **sezonowość** - wzrost bezrobocia w miesiącach rozpoczynających i kończących rok. Rok 2008 był czwartym z kolei, w którym poziom rejestrowanego bezrobocia zmniejszył się już w lutym, ale w listopadzie i grudniu notowane były sezonowe wzrosty. Sytuacja zmieniła się w 2009 r., kiedy to od lipca rozpoczął się okres wzrostu liczby bezrobotnych, który utrzymał się do końca lutego 2010 r. Od marca do sierpnia 2010 r. poziom bezrobocia zmniejszał się, ale od września ponownie notowany był wzrost, który utrzymał się do końca lutego 2011 r. i ponownie rozpoczął się we wrześniu 2011 r. Okres wzrostu trwał do lutego 2012 r. Następnie po 5 miesiącach spadku od sierpnia 2012 r. do lutego 2013 liczba bezrobotnych znowu wzrastała.

W czerwcu 2013 r. liczba bezrobotnych w skali roku wzrosła o 144,7 tj. o 7,4% (z poziomu 1 964,4 tys. osób do 2 109,1 tys.). Liczba poprzednio pracujących wzrosła o 8,7%, a dotychczas niepracujących o 1,5%.

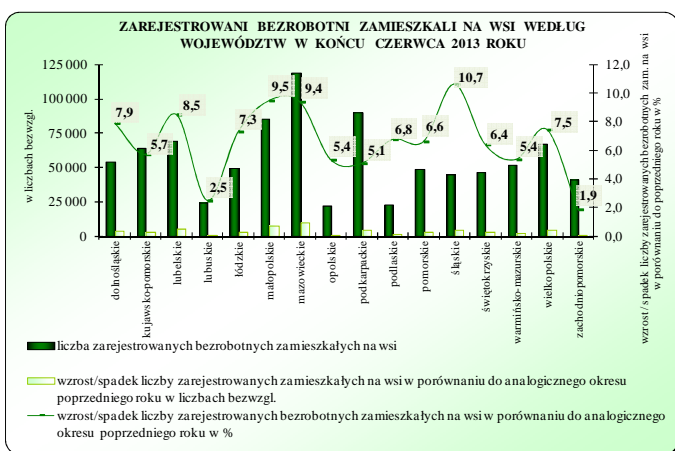
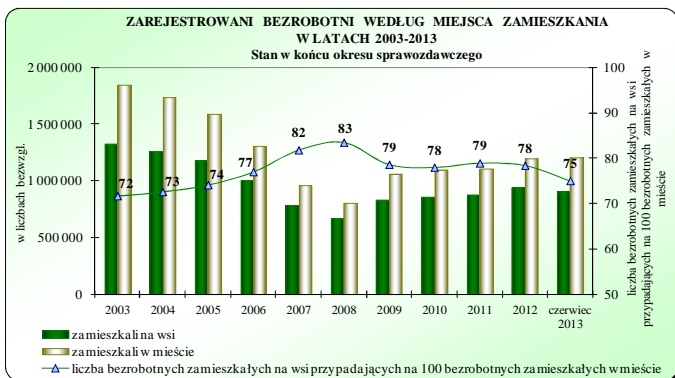
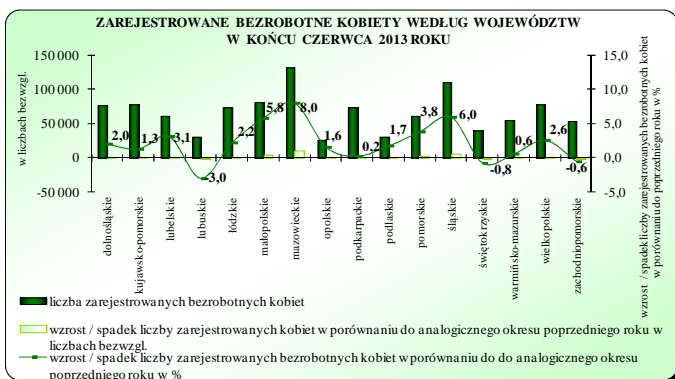
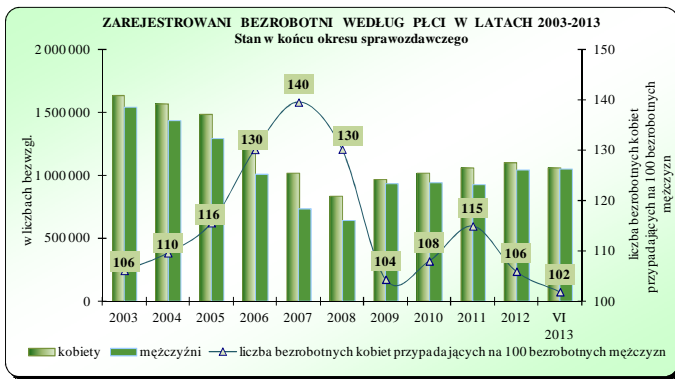
Z kolei wskaźnik bezrobocia był o 0,9 p. p. wyższy niż w końcu czerwca 2013 r. i wyniósł 13,2%. W końcu czerwca 2012 r. stopa bezrobocia wyniosła 12,3% i była o 0,4 p. p. wyższa niż rok wcześniej.

W końcu czerwca 2013 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 115,1 tys. osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy, tj. 47,8 tys. więcej niż przed rokiem. Tym samym w ciągu roku omawiana subpopulacja zwiększyła się o 71,1%, przy wzroście liczby bezrobotnych ogółem o 7,4%. Zwiększył się też odsetek zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych z 3,4% w końcu czerwca 2012 r. do 5,5% w końcu czerwca 2013 r.

W końcu czerwca 2013 r. wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w omawianej subpopulacji najwięcej osób pracowało przed zarejestrowaniem się w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 29,5 tys. osób, czyli 25,6% zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy zarejestrowanych jako bezrobotni w końcu I półrocza 2013 r.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Uczestnictwo w pracy zawodowej jest silnie uwarunkowane przez płeć oraz związane z nią role społeczne. Według danych GUS z NSP 2011 r., w ogólnej liczbie ludności Polski (38 511,8 tys. osób), kobiety stanowiły 51,6%, tj. na 100 mężczyzn przypadano 107 kobiet (wśród ludności miejskiej 111, na wsi 101)⁶.

W okresach poprawy sytuacji na rynku pracy zdecydowanie szybciej zmniejszała się liczba bezrobotnych mężczyzn niż kobiet. Miało to swoje odzwierciedlenie we wzroście odsetka kobiet wśród ogółu zarejestrowanych. W końcu 2002 r. kobiety zarejestrowane w urzędach pracy stanowiły 51,2% ogółu bezrobotnych, wobec 58,2% na koniec roku 2007 i 56,6% na koniec 2008 r. W końcu 2009 r. udział kobiet zmalał do 51,1%, by w końcu 2011 r. wzrosnąć do 53,5% i ponownie spaść do 51,4% w końcu 2012 r.

W końcu czerwca 2013 r. kobiety zarejestrowane w urzędach pracy stanowiły 50,5% (tj. 1 064,3 tys. kobiet). Na 100 bezrobotnych mężczyzn przypadają 102 kobiety, wobec 111 przed rokiem.

W porównaniu do stanu z końca czerwca 2012 r., populacja bezrobotnych kobiet zwiększyła się o 3,0%, zaś liczba bezrobotnych mężczyzn wzrosła o 12,2%.

W końcu czerwca 2013 r. najwięcej bezrobotnych kobiet zarejestrowanych było w województwach mazowieckim i śląskim. Natomiast najmniej kobiet znajdowało się w ewidencji urzędów pracy w województwach opolskim, podlaskim i lubuskim. Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych kształtował się w przedziale od 45,3% w województwie podlaskim do 54,2% w województwie wielkopolskim.

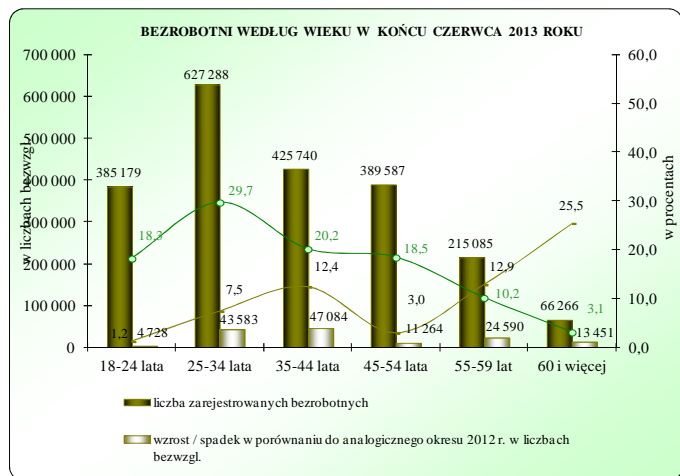
Na wsi mieszka ok. 39% ludności Polski, natomiast wśród bezrobotnych mieszkańcy wsi stanowią ok. 43-45%. Notowany do końca 2008 r. spadek poziomu bezrobocia dotyczył zarówno mieszkańców wsi, jak i miast, przy czym liczba bezrobotnych zamieszkałych w mieście zmniejszała się bardziej dynamicznie. W kolejnych latach, z wyjątkiem roku 2011, wzrost bezrobocia w większym zakresie dotyczył osób zamieszkałych w miastach.

W końcu czerwca 2013 r. na wsi mieszkało 904,1 tys. bezrobotnych (42,9% ogółu zarejestrowanych) wobec 1 205,0 tys. zamieszkałych w mieście.

Rozkład odsetka bezrobotnych zamieszkałych na wsi, w końcu czerwca br., w województwach był zróżnicowany i kształtował się od 21,5% w województwie śląskim do 62,0% w województwie podkarpackim.

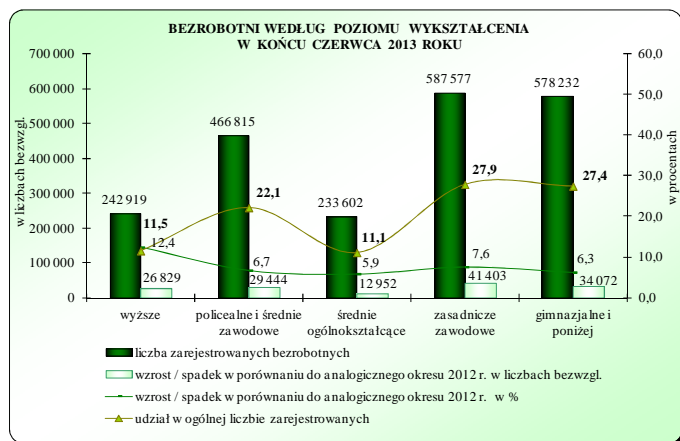
W końcu czerwca 2013 r. w porównaniu do stanu z końca czerwca 2012 r., liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi zwiększyła się o 7,1% wobec wzrostu zamieszkałych w mieście o 7,6%. Najwyższy względny wzrost liczby bezrobotnych zamieszkałych na wsi odnotowano w województwie śląskim (o 10,7%), najniższy zaś w zachodniopomorskim (o 1,9%).

⁶ Raport z wyników Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 r., GUS, Warszawa 2012 r.

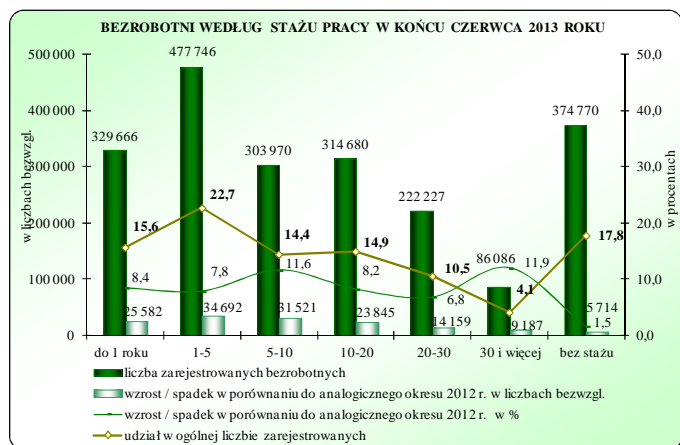

Zachodzące zmiany demograficzne mają odbicie w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych. Do końca 2007 r. średni wiek zarejestrowanych bezrobotnych systematycznie wzrastał. Wynikało to z faktu, że spadek bezrobocia dotyczył przede wszystkim osób w młodszych grupach wiekowych. Tendencja odwróciła się w 2008 r., kiedy to średni wiek bezrobotnych zmniejszył się do 37,2 roku, a w końcu 2009 r. do 36,7 roku. Jednak na koniec 2010 r. odnotowano wzrost do 36,9 roku, w 2011 r. do 37,2 roku, zaś w końcu 2012 do 37,5 roku. **W końcu czerwca 2013 r. średni wiek bezrobotnych ponownie wzrósł do 37,9 roku.**

W końcu I półrocza 2013 r. w odniesieniu do analogicznego okresu 2012 r. najbardziej zwiększyła się liczba bezrobotnych w wieku 60 lat i więcej – wzrost o 25,5%, natomiast najmniejszy wzrost odnotowano w grupie wiekowej 18-24 lata o 1,2%.

Wraz ze zwiększaniem się liczby wyższych uczelni w Polsce, rozszerzeniem oferty edukacyjnej i łatwiejszym dostępem absolwentów szkół średnich do kontynuowania nauki zarówno na studiach zawodowych, jak i magisterskich oraz wyższymi oczekiwaniami i ambicjami młodzieży w porównaniu do początku lat 90-tych znacznie zwiększyła się liczba studentów uczelni wyższych i absolwentów legitymujących się wyższym wykształceniem. Ta liczna grupa osób, wcześniej w ograniczonym stopniu reprezentowana wśród osób bezrobotnych i ciesząca się zainteresowaniem pracodawców, odczuwa dziś podobne problemy jak pozostała bezrobotna młodzież. Jednocześnie zarówno wśród ludności ogółem, jak i w poszczególnych grupach ze względu na aktywność ekonomiczną **wzrasta odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni. W końcu 2003 r. osoby z wyższym wykształceniem stanowiły 4,4% zarejestrowanych i udział ten zwiększył się do 11,7% w końcu 2012 r. W końcu czerwca 2013 r. osoby z wyższym wykształceniem stanowiły 11,5% bezrobotnych.**

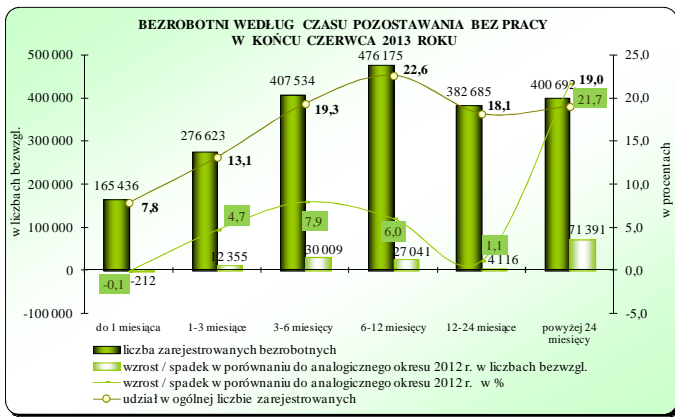

W końcu I półrocza 2013 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2012 r. we wszystkich grupach, biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych, przy czym najwyższy dotyczył osób z wykształceniem wyższym. **Wzrost liczby bezrobotnych z wyższym wykształceniem wyniósł 12,4%.**

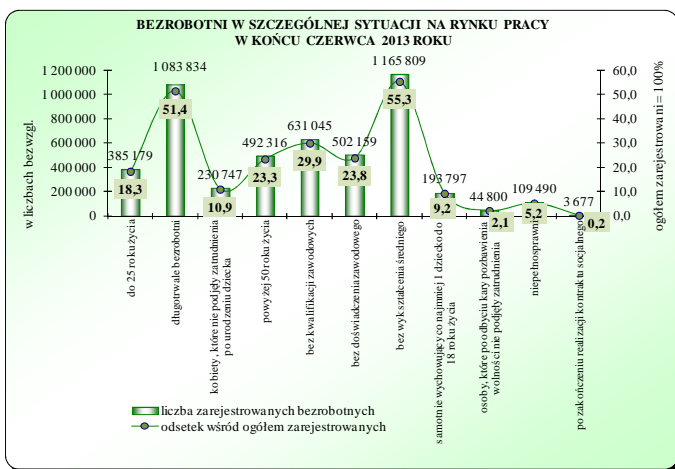
Najliczniejszą grupę bezrobotnych w końcu czerwca 2013 r. stanowiły osoby ze stażem pracy od 1 do 5 lat (477,7 tys. osób) oraz bez stażu pracy (374,8 tys. osób), zaś najmniej było bezrobotnych z ponad 30-letnim stażem pracy (86,1 tys. osób).

W końcu I półrocza 2013 r. co 3 bezrobotny posiadał staż pracy do 5 lat, zaledwie 4 na 100 bezrobotnych miało ponad 30 letni staż pracy, a 1 na 5 bezrobotnych nie posiadał stażu pracy.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Jednym z najgroźniejszych zjawisk występujących na rynku pracy jest długie, ponad 12 miesięczne pozostawanie bez pracy. **W końcu czerwca 2012 r. w ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było 783,4 tys. osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się.** Osoby te stanowiły 37,1% ogółu bezrobotnych (wobec 36,0% w końcu czerwca 2012 r.). Nadal niepokoi fakt, że co 5 osoba pozostawała w rejestrach urzędów pracy ponad 2 lata od momentu zarejestrowania się i równocześnie w skali roku grupa najdłużej pozostających bez pracy zwiększyła się najbardziej, bo aż o 21,7%, przy ogólnym wzroście bezrobocia o 7,4%.

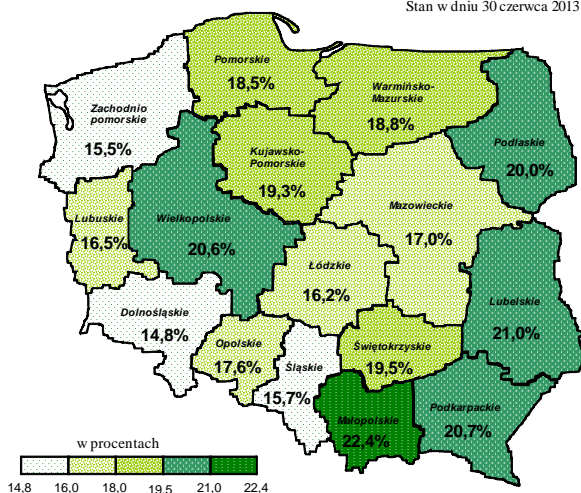

Niestety statystyka rynku pracy nie zawiera informacji na temat tego ile maksymalnie czasu osoba znajduje się w ewidencji bezrobotnych. Dla potrzeb analizy przyjęto, że jest to 36 miesięcy - wówczas średni czas pozostawania bez pracy, który w zasadzie do końca 2004 r. systematycznie wzrastał, zaczął dynamicznie spadać do 9,4 miesiąca w końcu 2009 r., by wzrosnąć w końcu 2012 r. do 11,4 miesiąca. **W końcu I półrocza 2013 r. wskaźnik ten wzrósł do 12,2 miesiąca** (w analogicznym okresie 2011 r. wyniósł 11,7 miesiąca).

W art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyszczególnione zostały grupy osób uznanych za będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród nich wymienić należy bezrobotnych: do 25 roku życia; bezrobotnych długotrwale; kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka; powyżej 50 roku życia; bez kwalifikacji zawodowych; bez doświadczenia zawodowego; bez wykształcenia średniego; samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia; którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia; niepełnosprawnych oraz osoby po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego. **Do wymienionych grup bezrobotnych powinny być kierowane różnego rodzaju działania aktywizujące.**

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH DO 25 ROKU ŻYCIA W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 30 czerwca 2013 r.

W końcu czerwca 2013 r. status osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiadało 1 912,3 tys. osób, co oznacza, że 9 na 10 bezrobotnych spełniało kryteria by być zaliczonym do tej kategorii. Osoba może spełniać kryteria by jednocześnie być zakwalifikowaną do kilku grup w szczególnej sytuacji.

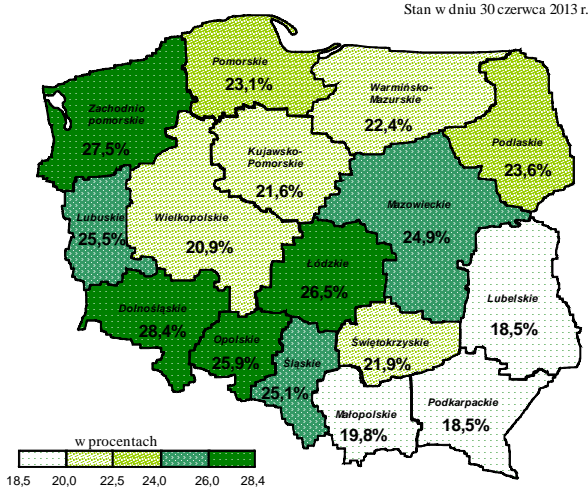
W końcu czerwca 2013 r. **w urzędach pracy zarejestrowanych było 385,2 tys. osób do 25 roku życia.** W odniesieniu do stanu z końca czerwca 2012 r. odnotowano wzrost o 1,2%, przy ogólnym wzroście bezrobocia o 7,4%.

Odsetek bezrobotnych do 25 roku życia zmniejszył się z 19,4% w końcu czerwca 2012 r. do 18,3% w końcu czerwca 2013 r. Rozpiętość udziału bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych kształtowała się w przedziale od 14,8% w województwie dolnośląskim do 22,4% w województwie małopolskim.

Płynne wejście na rynek pracy bezpośrednio po ukończeniu szkoły to poważne wyzwanie w sytuacji wysokiego bezrobocia. Jest to problem obecny w Polsce, ale też spotykany w większości krajów Unii Europejskiej.

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Wzrost bezrobocia odnotowano również wśród osób powyżej 50 roku życia, przy czym liczba bezrobotnych w tej grupie wiekowej zwiększyła się bardziej niż poziom bezrobocia ogółem. **W końcu czerwca 2013 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 492,3 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia**, tj. o 37,6 tys. osób więcej niż w końcu czerwca 2012 r. (wzrost o 8,3%).

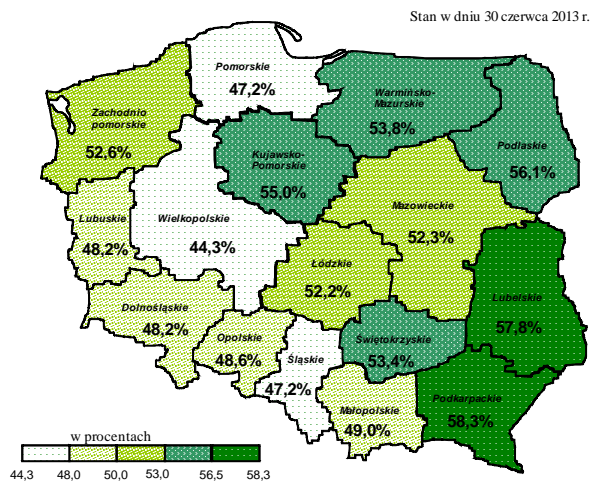
Odsetek bezrobotnych powyżej 50 roku życia zwiększył się z 23,1% w końcu czerwca 2012 r. do 23,3% w końcu czerwca 2013 r.

Udział osób powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych w końcu czerwca 2013 r. kształtował się w przedziale od 18,5% w województwach podkarpackim i lubelskim do 28,4% w dolnośląskim.

W końcu czerwca 2013 r. **w urzędach pracy zarejestrowanych było 1 083,8 tys. osób długotrwale bezrobotnych**, tj. o 83,5 tys. więcej niż w końcu czerwca 2012 r. Tym samym liczba długotrwale bezrobotnych wzrosła o 8,3%, przy wzroście liczby bezrobotnych ogółem o 7,4%. Zatem **zwiększył się udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych z 50,9% w końcu czerwca 2012 r. do 51,4% w końcu czerwca 2013 r.**

Najwyższy odsetek długotrwale bezrobotnych w końcu czerwca br. odnotowano w województwach podkarpackim (58,3%) i lubelskim (57,8%), zaś najmniej w ogólnej liczbie bezrobotnych było długotrwale bezrobotnych w województwie wielkopolskim (44,3%).

UDZIAŁ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

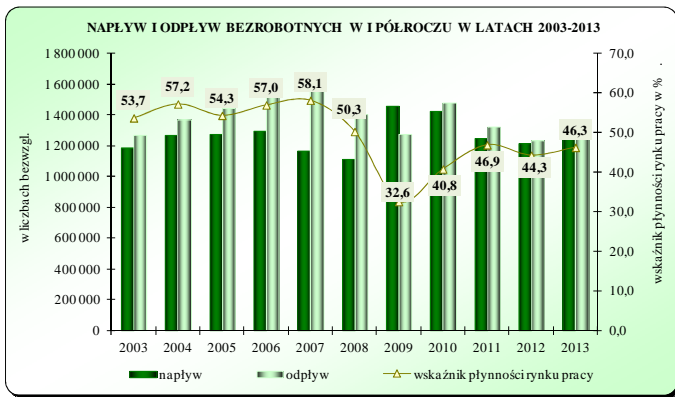

Poza omówionymi powyżej grupami osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu czerwca 2013 r. w urzędach pracy jako bezrobotni zarejestrowanych było:

- 230,7 tys. kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, tj. 21,7% bezrobotnych kobiet i 10,9% ogółu bezrobotnych;
- 631,0 tys. osób bez kwalifikacji zawodowych, tj. 29,9% ogółu bezrobotnych;
- 502,2 tys. osób bez doświadczenia zawodowego, tj. 23,8% bezrobotnych ogółem;
- 1 165,8 tys. bez wykształcenia średniego, tj. 55,3% ogółu bezrobotnych;
- 193,8 tys. samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia, tj. 9,2% ogółu bezrobotnych;
- 44,8 tys. osób, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia, tj. 2,1% ogółu bezrobotnych;
- 109,5 tys. niepełnosprawnych, tj. 5,2% ogółu bezrobotnych;
- 3,7 tys. bezrobotnych po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, tj. 0,2% bezrobotnych.

Uwaga: Dane dotyczące osób długotrwale bezrobotnych według definicji zawartej w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obejmują szerszą grupę osób niż tylko pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się.

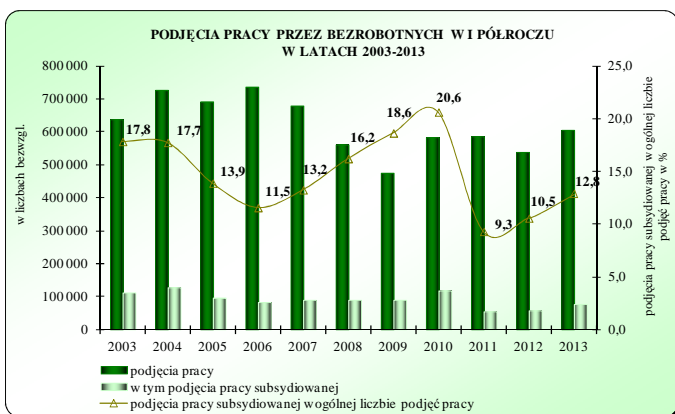
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

W I półroczu 2013 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2012 r. liczba bezrobotnych ukształtowała się pod wpływem wzrostu napływu bezrobotnych, przy równoczesnym wzroście odpływu.

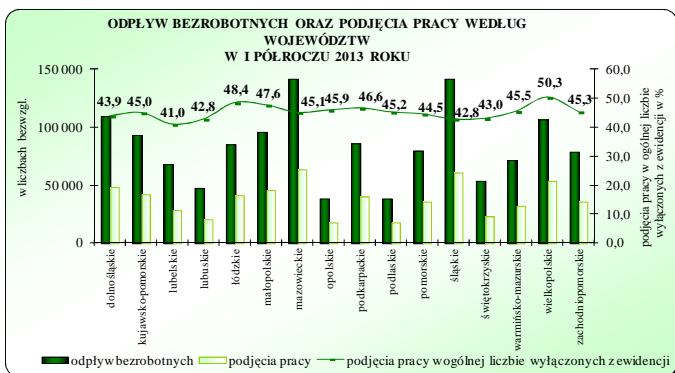
W I półroczu 2013 r. napływ bezrobotnych wyniósł 1 311,3 tys. osób (wzrost o 7,6% w zestawieniu z I półroczem 2012 r.), a z ewidencji urzędów pracy wyłączono 1 338,9 tys. osób (wzrost o 8,2%).

Wskaźnik płynności rynku pracy, określający stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych, **wyniósł w I półroczu 2013 r. – 46,3% wobec 44,3% przed rokiem.**

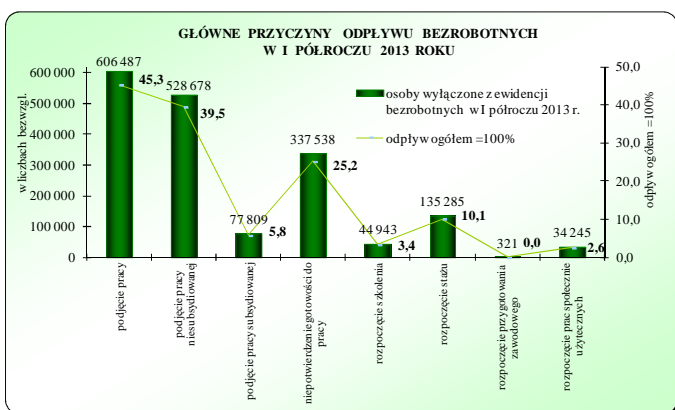
Głównym powodem wyłączeń z ewidencji w omawianym okresie były podjęcia pracy. Liczba podejmujących pracę w latach 2002-2006 z roku na rok zwiększała się. Tendencja ta uległa załamaniu w 2007 r. Niekorzystna sytuacja utrzymała się w 2008 i 2009 r. W 2010 r. odnotowano wzrost podjęć pracy, ale już w kolejnym roku nastąpił spadek, który był kontynuowany w 2011 r. i 2012 r. **W I półroczu 2013 r. pracę podjęło 606,5 tys. osób, tj. o 67,0 tys. osób więcej niż w I półroczu 2012 r. (wzrost o 12,4%).**

Wzrost liczby bezrobotnych podejmujących zatrudnienie dotyczył wszystkich wyodrębnionych kategorii podjęć pracy. **W okresie styczeń - czerwiec 2013 r. niesubsydiowane zatrudnienie podjęło 528,7 tys. bezrobotnych, tj. o 9,5% więcej niż w I półroczu 2012 r.** Zauważyć należy, że podjęcia pracy sezonowej zwiększyły się o 10,4% do 31,6 tys. osób. **Subsydiowane zatrudnienie podjęło 77,8 tys. osób, czyli o 20,9 tys. osób więcej niż przed rokiem (wzrost o 36,8%).** Odsetek osób podejmujących subsydiowane zatrudnienie wzrósł z 10,5% w I półroczu 2012 r. do 12,8% w I półroczu 2013 r.

W okresie styczeń - czerwiec 2013 r. w aktywnych programach rozpoczęło udział 292,6 tys. osób, wobec 212,2 tys. osób przed rokiem. Liczba zaktywizowanych bezrobotnych wzrosła w porównaniu z I półroczem 2012 r. o 80,4 tys. osób, tj. o 37,9%.

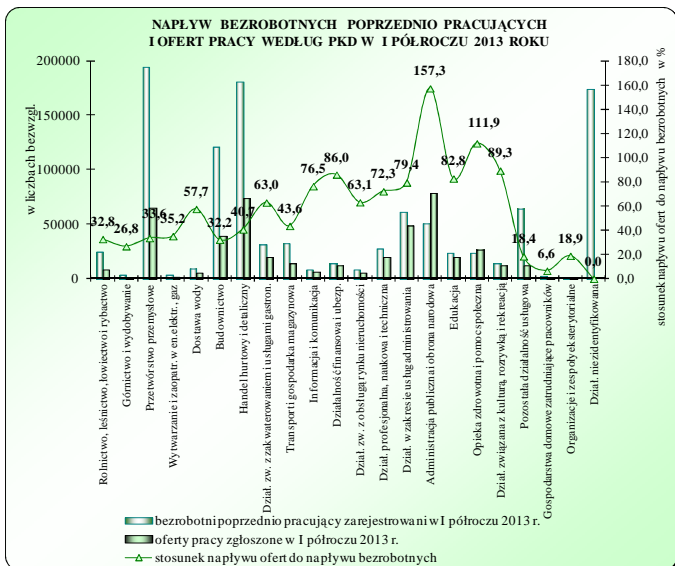
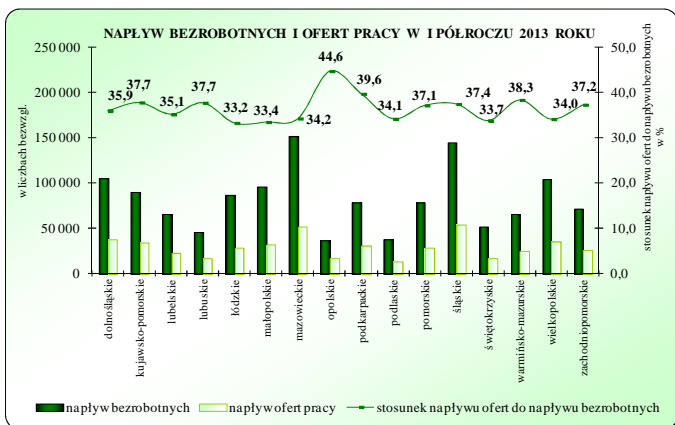
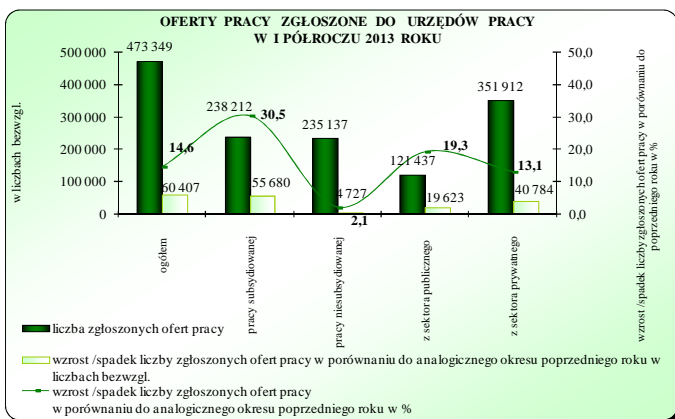
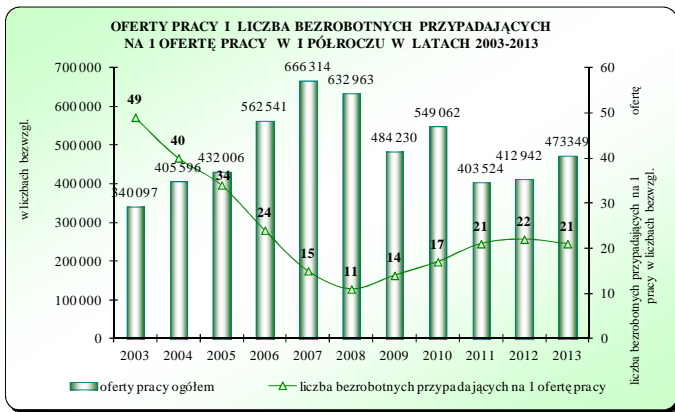
Osoby objęte działaniami aktywizacyjnymi stanowiły 21,9% odpływu bezrobotnych w I półroczu 2013 r., wobec 17,2% w I półroczu 2012 r.

W porównaniu z I półroczem 2012 r., w analizowanym okresie 2013 r. najbardziej zwiększyła się liczba wyłączonych z ewidencji z powodu:

- podjęcia działalności gospodarczej (wzrost o 72,2% do 21,9 tys. osób);
- rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych (wzrost o 56,6% do 321 osób);
- rozpoczęcia szkolenia (wzrost o 53,2% do 44,9 tys. osób);
- rozpoczęcia robót publicznych (wzrost o 50,3% do 20,4 tys. osób).

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

W latach 2002 – 2007, z roku na rok wzrastała liczba ofert pracy będących w dyspozycji publicznych służb zatrudnienia. Korzystna tendencja załamała się w 2008 r. kiedy to do urzędów pracy wpłynęło 1 142,7 tys. ofert pracy, tj. o 8,0% mniej niż rok wcześniej. Również w 2009 r. zanotowano spadek ofert pracy do 902,6 tys. W 2010 r. liczba ofert pracy wzrosła do poziomu 1 021,2 tys. ofert, czyli była o 13,1% wyższa niż w 2009 r., ale w 2011 r. ponownie odnotowano spadek ofert do poziomu 743,1 tys. (tj. o 27,2%). W 2012 r. liczba ofert pracy wzrosła do poziomu 787,0 tys. (tj. o 5,9%).

W I półroczu 2013 r. do urzędów pracy wpłynęło 473,3 tys. ofert pracy, tj. o 60,4 tys. ofert więcej niż w I półroczu 2012 r. (wzrost o 14,6%). Oferty subsydiowanego zatrudnienia stanowiły 50,3% ogółu ofert (tj. 238,2 tys.). Dla porównania w I półroczu 2012 r. oferty pracy subsydiowanej stanowiły 44,2% (tj. 182,5 tys.).

Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w I półroczu 2013 r. wyniosła 21 osób wobec 22 osób w I półroczu 2012 r.

W I półroczu 2013 r. **wzrosła liczba ofert pracy niesubsydiowanej**, jednak przy 15-krotnie wyższej dynamice wzrostu liczby ofert pracy subsydiowanej. Pracodawcy zgłosili 235,1 tys. ofert pracy niesubsydiowanej, tj. o 2,1% ofert więcej niż rok wcześniej, a liczba subsydiowanych ofert zatrudnienia zwiększyła się z 182,5 tys. do 238,2 tys., tj. o 30,5%.

Pracodawcy z sektora prywatnego zgłosili 351,9 tys. ofert wobec 311,1 tys. w I półroczu 2012 r. – wzrost o 13,1%. Wzrosła także liczba ofert pracy z sektora publicznego o 19,3% do 121,4 tys. ofert.

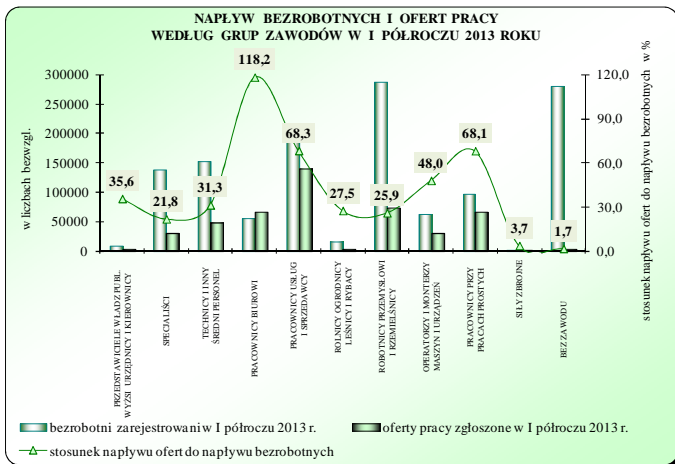
Liczba wolnych miejsc pracy zgłoszonych do urzędów pracy w I półroczu 2013 r. wystarczyłaby dla 3 na 10 zarejestrowanych w tym okresie bezrobotnych.

W przypadku analizy poszczególnych województw sytuacja była zróżnicowana, choć wyróżnia się województwo opolskie, gdzie liczba zgłoszonych ofert stanowiła 44,6% napływu bezrobotnych.

Generalnie w Polsce występuje nadwyżka bezrobotnych w stosunku do ofert pracy, o czym świadczy między innymi wysoka stopa bezrobocia. Porównanie liczby bezrobotnych poprzednio pracujących, którzy zarejestrowali się w urzędach pracy z liczbą ofert pracy zgłoszonych w tym samym okresie pokazuje, że **tylko w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) napływ ofert przewyższał istotnie napływ bezrobotnych.** Przewaga ofert pracy nad napływem bezrobotnych wystąpiła w sekcji administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne. W sekcjach działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna odnotowano równowagę tj. liczba ofert i napływ bezrobotnych były zbliżone. W pozostałych sekcjach wystąpiła nadwyżka.

Do sekcji o największej przewadze liczby zarejestrowanych bezrobotnych w odniesieniu do liczby zgłoszonych ofert należały: gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, pozostała działalność usługowa oraz organizacje i zespoły eksterytorialne.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w końcu czerwca 2013 r. 1 030,0 tys. osób posiadało zawód (specjalność), co stanowiło 78,5% populacji bezrobotnych.

We wszystkich grupach, z wyjątkiem pracowników biurowych, napływ ofert pracy pozostawał istotnie niższy niż bezrobotnych posiadających zawody z danej grupy. Najgorzej wyglądała sytuacja osób bez zawodu, gdzie liczba zgłoszonych ofert wystarczyłaby dla ok. 2% zarejestrowanych w I półroczu 2013 r. bezrobotnych w tej grupie. W przypadku pracowników biurowych liczba ofert pracy była wyższa niż napływ bezrobotnych o ponad 18% i można tu mówić o deficycie, w sytuacji gdy w pozostałych grupach notowano zdecydowaną przewagę napływu bezrobotnych nad napływem ofert pracy.

Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w I półroczu 2013 r. wyniosła 17 osób dla osób posiadających zawód wobec 465 dla osób bez zawodu. Warto nadmienić, że wskaźnik ten kształtował się od 7 osób na 1 ofertę w grupie pracowników biurowych do 213 osób w grupie siły zbrojne.

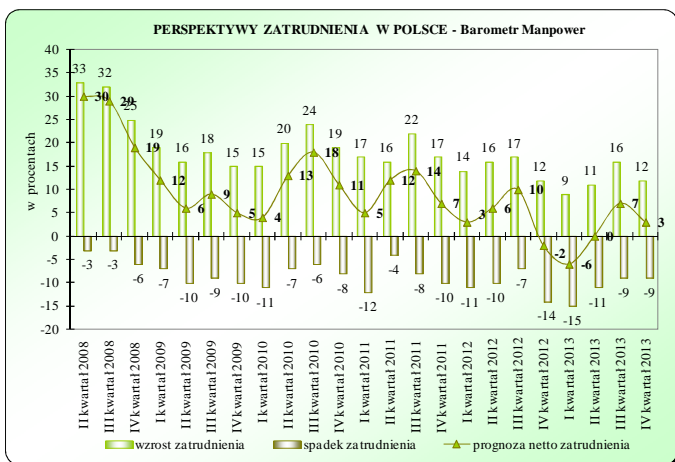
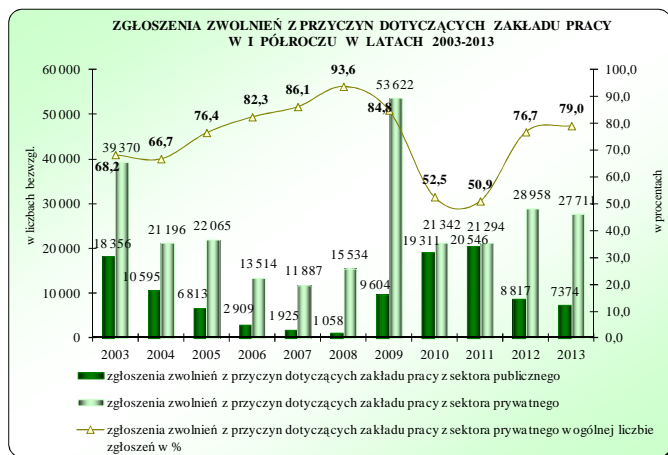
W I półroczu 2013 r. zgłoszeń zwolnień 35,1 tys. pracowników dokonało 878 zakładów pracy, wobec 37,8 tys. osób zgłoszonych z 713 zakładów w analogicznym okresie 2012 r. Zatem poziom zgłoszeń zwolnień był o 7,1% niższy niż przed rokiem.

Gros zgłoszeń zwolnień pochodziło z sektora prywatnego – 79,0% zgłoszeń w I półroczu 2013 r. wobec 76,7% w analogicznym okresie 2012 r. Warto nadmienić, że istotna część zgłoszeń – 26,2% pochodziła od pracodawców prowadzących działalność w sekcji budownictwo, 19,2% zgłoszeń pochodziło z sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa, a 19,1% pochodziło z sekcji przetwórstwo przemysłowe.

Według stanu w końcu czerwca 2013 r. 432 zakłady pracy zamierzały zwolnić 33,9 tys. osób, podczas gdy w końcu czerwca 2012 r. 354 zakłady zamierzały zwolnić 33,0 tys. osób.

Z liczby zgłoszonych do urzędów pracy zapowiedzi zwolnień w I półroczu 2013 r. zwolniono 19,5 tys. osób (w I półroczu 2012 r. – 14,5 tys. osób). Oznacza to, że znaczna część zgłoszeń zwolnień nie jest realizowana. Najwięcej zwolnień w I półroczu br. pochodziło z sekcji przetwórstwo przemysłowe (6,3 tys. zwolnionych, tj. 32,2% ogółu zwolnień).

Wyniki badania Manpower perspektyw zatrudnienia pokazują, że polscy pracodawcy są ostrożni jeśli chodzi o plany zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. - 12% przebadanych pracodawców w Polsce planuje zwiększenie zatrudnienia, a 9% przewiduje jego zmniejszenie. Oznacza to, że prognoza netto zatrudnienia w Polsce wyniosła +3%. W ujęciu kwartalnym odnotowano spadek prognozy o 4 p. p., natomiast w stosunku do analogicznego okresu 2012 r. prognoza wzrosła o 0,5 p. p. Najwyższy wzrost prognozy dotyczy budownictwa, handlu detalicznego i hurtowego oraz transportu, logistyki i komunikacji.

Opracowanie:

Wydział Analiz i Statystyki (BCh, ŁM)